

סוגת טקסט מידעי

יחידת לימוד 2

טקסט מידע – למה לבעלי החיים יש זנב

תוכנית לימודים לטיפול השפה העברית

ללומדים במסלול טרום יסוד

במרכזי החינוך של השב"ס - תשפ"ב - 2022

מספרי עמודים	תוכן עניינים
2-3	הקדמה ופעילות פתיחה
4 - 15	למה לבעלי החיים יש זנב רמה *
16 - 29	למה לבעלי חיים יש זנב רמה * *
30 - 44	למה לבעלי החיים יש זנב רמה * * *

ארגון כתיבה ועריכה: אילת כ"ץ

ניקוד וכתיבת החלק הלשוני: זיוה אילני

טקסט מידע

זָנָבוֹת – מִי צָרִיךְ אוֹתָם בְּכֻלָּל?

לָמָּה לְבַעֲלֵי חַיִּים רַבִּים יֵשׁ זָנָב? בְּשִׁבִּיל מָה צָרִיךְ זָנָב?

למורים,

אפשרויות לפעילויות פתיחה כללית לכל הרמות

שיחה מקדימה:

- להקריא את כותרת הקטע: **לָמָּה לְבַעֲלֵי חַיִּים רַבִּים יֵשׁ זָנָב? בְּשִׁבִּיל מָה צָרִיךְ זָנָב?** על פי הכותרת מה נלמד היום?
- שאלה: למה בעלי חיים צריכים זנב?
- שאלה: לאילו בעלי החיים שאתם מכירים יש זנב ולאילו בעלי חיים אין זנב?

לרשותכם מצגת מלווה המכילה תבניות לעבודה על קטעים מידעיים.

למורים – מידע להרחבה ולהעשרה.

מדי שנה, בראש השנה, כשאנו אוכלים את ארוחת החג, אנו מברכים זה את זה "שנהיה לראש ולא לזנב". משמעות הברכה היא, שבשנה הבאה נהיה תמיד ראשונים, כשם שהראש מוביל את כל גופינו והזנב נמצא מאחור, בסוף. למרות שהזנב אחרון וְלִכְאוֹרָה אינו חשוב, לזנב יש לפעמים חשיבות רבה אצל בעלי החיים. את חשיבותו של הראש כולנו מכירים, אך לשם מה בכלל צריך זנב?

ובכן, הזנב הוא החלק האחורי בהמשכו של עמוד הִשְׁדָּרָה אצל בעלי החיים. הזנב מורכב בדרך כלל מחוליות ושרירים, מכוסה בעור, ולפעמים בשערות רבות. לזנבם של בעלי החיים תפקידים רבים. זנבו של החתול, למשל, מעניק לו יציבות, זָנְבָה של הפרה מגרש זבובים, זָנְבָה של הִשְׁמָמִית מְאֻפָּשֵׁר לה לברוח בעת מצוקה ובעלי חיים רבים משתמשים בזָנְבָה לְצוּרְכֵי תִקְשׁוּרָתָה (הרי כלבים רבים מְכַשְׁפָּשִׁים בְּזָנְבָם כשהם שמחים)

ראשיתו של הזנב היא ככל הנראה במעמקי הים, שם רכשו הדגים סִנְפִּיר אחורי שהוא למעשה זנב. הִסְנְפִּיר הָאֲחֻרִי מְאֻפָּשֵׁר לדגים לנוע ימינה ושמאלה ממש כשם שההגה, הנמצא בספינות, מְאֻפָּשֵׁר להן לָנוּט את דרכן בים. לאחר מכן התפתח הזנב אצל הזוחלים, ושימש אצל מְרִבִּיתָם לְהִקְנִיית יציבות על הקרקע. אבל, את התפקיד המעניין ביותר שממלא הזנב ניתן למצוא אצל לְטָאָה שרובנו מכירים, הִשְׁמָמִית. כשהִשְׁמָמִית חשה באיום

על חייה היא מסוגלת לנתק את זנבה מגופה ולברוח. זנב השממית הקצר ניתק בקלות ולאחר מכן ממשיך לפרפר, למרות שאינו מחובר עוד לגוף. בדרך זו מתגוננת השממית מפני אויביה. תשומת לב האויב מופנית אל הזנב המפרפר ובינתיים היא נמלטת ומתחבאת וזנבה צומח מחדש.

זנב נוסף, שאף מצליח קצת להפחיד אותנו, הוא זנב העקרב. בקצה זנבו של העקרב קיימת שלפוחית עוקץ וקוץ עוקץ. כשהעקרב מזזה טרף כלשהו, הוא שולח לעברו את הצבתות, וברגע שהטרף נלכד הוא מוצמד על ידי העקרב בכוח רב. לאחר מכן שולח העקרב את זנבו ומגיש בעוקצו את גופו של הקורבן, עד שהוא מגיע לאזור שבו העור רך. אז הוא עוקץ ומזרים דרך העוקץ כמות זעירה של אקס, המספיקה לשיתוק הטרף.

פרט להגנה ולהתקפה משמש הזנב בעלי חיים אחרים גם לצורך הבעת רגשות והעברת מסרים. אצל הצבי, למשל, הזנב משמש לתקשורת בינו ובין חבריו, וככל שהזנב נע מהר יותר כך ניתן לומר שהצבי מתרגש יותר (ממש כמו אצל כלבים). בזמן תקופת היחום מסמנת נקבת הצבי על רצונה להתניחם באמצעות זקיפת הזנב כלפי מעלה וכך יודע הצבי הזכר על רצונה.

אולם, מכל זנבות בעלי החיים, אין ספק שהזנב המפורסם ביותר הינו זנב הטניס. הטניס הזכר מגדל זנב עצום וצבעוני באורך של עד 150 סנטימטרים. נקבת הטניס, לעומתו, אינה מקושטת כלל. קישוט הזנב אצל הטניס העלה שאלות רבות אצל חוקרי האבולוציה. צבעוניותו, גודלו וכובדו של הזנב מעמידים את הטניס בסכנה מתמדת, שכן לא זו בלבד שהצבעוניות העזה מסגירה אותו לטורפים, אורכו ומשקלו של הזנב מקשים עליו לברוח מפניהם, ולכן מוזר שזנב הטניס שרד במשך השנים למרות הסכנה הרבה שיש בהחזקת זנב מעין זה.

לכל אחד יש זנב - האם ידעתם, כי גם לבני האדם יש עצם זנב? מששו את גבכם התחתון וחפשו את קצהו של עמוד השדרה. במקום זה נמצאת עצם הזנב שלנו (הנקראת עצם העוקץ), שתפקידה אינו ברור עד היום. החוקרים סבורים כי עצם זו היא שריד לשלבים הראשונים בהתפתחות האדם. למעשה, לבני האדם ישנם למעלה ממאה שרידי איברים שעם השנים נותרו ללא שימוש, כמו התוספתן והמעי העור (בבעלי החיים הצמחוניים האיברים הללו משמשים לעיכול, אך אצל האדם לתוספתן אין תפקיד כלשהו בעיכול), שערות הגוף ועוד.

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3318031,00.html>

קטע מידע רמה *

הקטע וחלק מהפעילויות לקוחים ממבחן מיצ"ב – ראמ"ה משרד החינוך.

קראו את הקטע שלפניכם, ונענו על השאלות שאחריו.

זנבות – מי צריך אותם בכלל?

למה לבעלי חיים רבים יש זנב? בשביל מה צריך זנב?

1. בעלי חיים רבים משתמשים בזנב שלהם לתנועה. קופים הקופצים מעץ לעץ משתמשים בזנבם כדי לכוון את קפיצתם, ממש כמו נהג המשתמש בהגה כדי לכוון את המכונית. גם הזנב של הציפורים משמש להן כמו הגה בזמן שהן עפות.

2. יש קופים שזנבם משמש להם כמו עוד יד או עוד רגל. הקופים האלה יכולים להיתלות בזנבם על ענפים.

3. לטאות רבות משתמשות בזנב להגנה. כאשר בעל חיים אויב תופס לטאה בזנבה, הזנב ניתק מגופה, והיא נמלטת ללא הזנב.

אך מה תעשה הלטאה בלי זנב? אל דאגה, בתוך זמן קצר הוא יצמח בחזרה.

4. לטאות אחרות משתמשות בזנב כמו בכלי לחימה. כאשר לטאה כזאת מותקפת או נתפסת על ידי בעל חיים אויב, היא מכה בו בזנבה, והמכות מכאיבות מאוד.

למה עוד משמש הזנב?

5. בעלי חיים רבים משתמשים בזנב לשם תקשורת. כאשר צבי נתקל בבעל חיים אויב, הוא מתחיל להניע את זנבו במהירות. בדרך זו הוא מזהיר צבאים אחרים מפני טורפים. כאשר כלבים מתרגשים, הם מכשכשים בזנבם. למשל, כלב הרואה את בעליו, מכשכש בזנבו ומבטא בדרך זו את שמחתו על המפגש.

כלב שבעליו כועס עליו ונוזף בו, מוריד את זנבו ומקפל אותו.

מעובד לפי כתבתו של ד"ר אבי ארבל

מתוך העיתון "ילדי טבע הדברים", גיליון 34, פברואר 1998.

פעילות 1

קרא את הקטע וענה על השאלות.

בעלי חיים רבים משתמשים בזנב שלהם לתנועה. קופים הקופצים מעץ לעץ משתמשים בזנבם כדי לכוון את קפיצתם, ממש כמו נהג המשתמש בהגה כדי לכוון את המכונית. גם הזנב של הציפורים משמש להן כמו הגה בזמן שהן עפות.

1. למה משמש הזנב ?

2. הזנב הוא כמו

3. כתב את שמות שני בעלי החיים עליהם כתוב בקטע:

פעילות 2

קרא את הקטע וענה על השאלות.

יש קופים שזנבם משמש להם כמו עוד יד או עוד רגל. הקופים האלה יכולים להיטלות בזנבם על עצמם.

1. כתב את שם בעל החיים עליו מספרים בקטע

2. למה דומה ומשמש הזנב? הזנב הוא כמו

פעילות 3

קרא את הקטע וענה על השאלות.

לְטָאוֹת רַבּוֹת מִשְׁתַּמְשׁוֹת בְּזָנֵב לְהִגָּנָה. כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנְבָה, הִזָּנֵב נִיתֵק (נִיתֵק, מִשְׁתַּחֲרָר) מְגוּפָה, וְהִיא נִמְלָטָה (בּוֹרַחַת) לֹא הִזָּנֵב. אֵד מָה תַעֲשֶׂה הַלְטָאָה בְּלִי זָנֵב? אֵל דָּאָגָה, בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הוּא יִצְמַח בְּחִזְרָה.

1. הִזָּנֵב מְשַׁמֵּשׁ ל_____

2. מָה קוֹרָה לְזָנֵב הַלְטָאָה לְאַחַר שֶׁהִיא בּוֹרַחַת?

3. סֵמֶן אֵת הַמַּלְיָם הַקְּשׁוֹת שֶׁאֵינָד מִבֵּין בְּקָטָע.

פעילות 4

קרא את הקטע וענה על השאלות.

לְטָאוֹת אַחֲרוֹת מִשְׁתַּמְשׁוֹת בְּזָנֵב כְּמוֹ בְּכָלִי לְחִימָה. כְּאֶשֶׁר לְטָאָה כְּזֹאת מוֹתֶקֶפֶת אוֹ נִתְפָּסֶת עַל יָדֵי בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב, הִיא מְכָה בּוֹ בְּזָנְבָה, וְהַמְכּוֹת מְכַאִיבוֹת מְאוֹד.

1. כְּתֹב אֵת שֵׁם בַּעַל הַחַיִּים עָלָיו מְסַפְּרִים בְּקָטָע _____

2. הִזָּנֵב מְשַׁמֵּשׁ בְּכָלִי _____

3. הֲאֵם הַמְכּוֹת כּוֹאֲבוֹת? סֵמֶן אֵת הַתְּשׁוּבָה הַנִּכּוֹנָה כֵּן / לֹא.

פעילות 5

קרא את הקטע וענה על השאלות.

בעלי חיים רבים משתמשים בזנב לשם תקשורת. פאשר צבי נתקל בבעל חיים אויב, הוא מתחיל להניע את זנבו במהירות. בדרך זו הוא מזהיר צבאים אחרים מפני טורפים. פאשר כלבים מתרגשים, הם מכשכשים בזנבם. למשל, כלב הרואה את בעליו, מכשכש בזנבו ומבטא בדרך זו את שמחתו על המפגש. כלב שבעליו כועס עליו ונוזף בו, מוריד את זנבו ומקפל אותו.

1. מה קורה לזנב הצבי כשהוא נתקל בבעל חיים אויב?

2. מה קורה לזנב הכלבים פאשר הם מתרגשים?

3. מה קורה לזנב הכלבים פאשר כועסים עליהם?

4. סמן את המלים הקשורות שאינך מבין בקטע.

פעילות 6

א. מילים והפירוש שלהם. העבר קו בין המילה לפירוש המתאים.

מילה	פירוש המילה
מְכַשְׁפֵּשׁ בְּזָנָב	העֲבֵרַת מִידָע.
תִּקְשׁוּרַת קֶשֶׁר	נִפְרָד, הִשְׁתַּחֲרָר.
הִתְנַתֵּק, נִתַּק	בֹּרַח.
נִתְקַל	פּוֹגֵשׁ
נִמְלָט	מִנִּפְנֵף מִזִּז מַצֵּד לְצַד.

ב. לפניך המשפטים בהם נמצאות המילים הקשות שיש להסבירן.

1. בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנָב לְשֵׁם תִּקְשׁוּרַת.
2. כְּאֶשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהַנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
3. כְּאֶשֶׁר כְּלָבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפֵּשִׁים בְּזָנָבִם.
4. כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תּוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנְבָהּ, הַזָּנָב נִיתַק מִגּוּפָהּ, וְהָיָא נִמְלָטָה לֹא הַזָּנָב.

נחליף כל מילה קשה בפירוש המילה המופיעה בטבלה

1. בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנָב לְשֵׁם תִּקְשׁוּרַת.
בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנָב לְשֵׁם _____.
2. כְּאֶשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהַנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
כְּאֶשֶׁר צָבִי _____ בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהַנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
3. כְּאֶשֶׁר כְּלָבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפֵּשִׁים בְּזָנָבִם.
כְּאֶשֶׁר כְּלָבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם _____

4. כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזַנְבָּהּ, הַזָּנֵב נִיתַק מִגּוּפָהּ, וְהָיָא
נִמְלָטָה לְלֹא הַזָּנֵב.

כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזַנְבָּהּ, הַזָּנֵב _____ מִגּוּפָהּ,
וְהָיָא _____ לְלֹא הַזָּנֵב.

פעילות 7

נָכוֹן לֹא נָכוֹן – סִמֵּן אֶת הַתְּשׁוּבָה הַנִּכּוֹנָה

1. כָּלֵב שֶׁבָּעָלָיו כּוֹעֵס עָלָיו מְכַשְׁפֵּשׁ בְּזַנְבוֹ. נָכוֹן / לֹא נָכוֹן
2. קוֹפִים נִתְּלִים עַל הָעֲנָפִים בְּעֶזְרַת זָנָבָם. נָכוֹן / לֹא נָכוֹן
3. זָנֵב הַצִּפּוֹר מְשַׁמֶּשֶׁת כָּמוֹ הָהָה. נָכוֹן / לֹא נָכוֹן
4. זָנֵב הַלְטָאָה אֵינוֹ גָּדֵל לְאַחַר שֶׁנִּתַּק מִמָּנָה. נָכוֹן / לֹא נָכוֹן
5. זָנֵב יָכוֹל לְשִׁמֵּשׁ כִּכְלִי לְחַיִּמָּה. נָכוֹן / לֹא נָכוֹן

פעילות 8

א. כתב משפט נכון מהמלים המבלבלות הבאות.

משתמשת	שלה	כמו	הציפור	בזנב	בהקה
--------	-----	-----	--------	------	------

המשפט:

ב. כתב משפט נכון מהמלים המבלבלות הבאות.

משתמשת	לטאה	כמו	בכלי	בזנב	מלחמה
--------	------	-----	------	------	-------

המשפט:

פעילות 9

לפניך משפט .

כאשר צבי נתקל בבעל חיים אויב, הוא מתחיל להניע את זנבו במהירות.
בדרך זו הוא מזהיר צבאים אחרים מפני טורפים.

השלם את המילים החסרות במשפט בעזרת מחסן המילים

כאשר צבי _____ בבעל חיים אויב, הוא מתחיל להניע את זנבו

בדרך זו הוא _____ צבאים

אחרים מפני _____ .

מחסן מילים: במהירות, נתקל, טורפים, מזהיר

פעילות 10

כתוב את המילים שלפניך לפי סדר האלף-בית.

צפור, לטאה, כלב, קוף, צבי, הקה .

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

פעילות 11

הפוך כל מילה מצורת יחיד לצורת רבים

צורת יחיד	צורת רבים
קוף	
כלב	
לטאה	
ציפור	

פעילות 12

א. הקוף את שמות בעלי חיים שלמדדת עליהם

פֶּלֶב	חַתּוּל	זָאב	צְבִי	לְטָאָה
קוֹף	דָּג	צִפּוֹר	אַרְיֵה	נָחָשׁ

ב. כתב שתי מלים חדשות שלמדדת

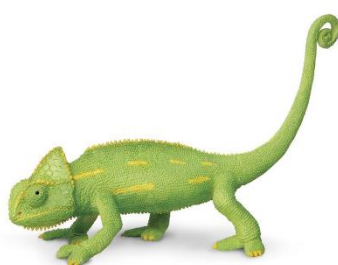
ג. כתב משפט קצר - למה משמש הזנב אצל בעלי החיים? מה התפקיד של הזנב?

פעילות 13

לפניך צלומים של בעלי החיים שלמדנו עליהם.

שיח בעל פה

בחר שני בעלי חיים – ציין לגבי כל אחד מהם עבודה אחת שלמדנו עליה בקטע.

לסיום :

האם הנושא ענין אותי? כן / לא כל כך / לא

יש לי שאלה שאני רוצה לשאל ?

מבדק הצלחה רמה*

1. הקף את שמות בעלי חיים שלמדת עליהם.

כָּלֵב	חַתּוּל	זָאב	צָבִי	לְטָאָה
קוֹף	דָּג	צִפּוֹר	אַרְיֵה	נָחָשׁ

2. לפניך קטע קרא אותו וענה.

לְטָאוֹת רְבוֹת מְשִׁתְּמָשׁוֹת בְּזָנֵב לְהִגָּנָה. כְּאֲשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנְבָהּ, הַזָּנֵב נִתְקַּ מְגוּפָה, וְהִיא נִמְלָטֶת לֹלָה הַזָּנֵב.
אֵד מָה תַעֲשֶׂה הַלְטָאָה בְּלִי זָנֵב? אֵל דְּאָגָהּ, בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הוּא יִצְמַח בְּחִזְרָה.

לפניך טבלה עם משפטים מהקטע. התאים לכל משפט את מלת השאלה הנכונה

משפט	מילת השאלה המתאימה: מי, מה
כְּאֲשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנְבָהּ	
הַזָּנֵב נִתְקַּ מְגוּפָה	
וְהִיא נִמְלָטֶת לֹלָה הַזָּנֵב.	

בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הוּא יִצְמַח בְּחִזָּה

3. מָה הַנוֹשֵׂא הָעִקְרִי שֶׁל הַקָּטֵעַ הַמִּינְדֵּעִי שְׁלֹמֹדֶת ? סַמֵּן אֶת הַתְּשׁוּבָה

הַנִּכּוֹנָה

א. הַקָּטֵעַ מְסַבֵּיר לָמָּה מְשֻׁמֵּשׁ הַזָּנָב אֶצֶל בְּעָלֵי הַחֲיִים.

ב. הַקָּטֵעַ מְתַאֵר לָמִי יֵשׁ זָנָב אַרְךְ יוֹתֵר.

ג. הַקָּטֵעַ מְסַבֵּיר לָמָּה הַזָּנָב שֶׁל הַקּוֹף אַרְךְ.

4. כָּתֹב מִשְׁפָּט נָכוֹן מֵהַמְּלִים הַמְּבֻלָּלוֹת הַבָּאוֹת.

מִלְחָמָה	בְּזָנָב	בְּכָלִי	כָּמוֹ	לְטָאָה	מִשְׁתַּמֶּשֶׁת
-----------	----------	----------	--------	---------	-----------------

הַמִּשְׁפָּט :

בַּהֲצַלְחָה !

קטע מידע רמה **

הקטע וחלק מהפעילויות לקוחות ממבחני מיצ"ב – ראמ"ה משרד החינוך.

קראו את הקטע שלפניכם, ונענו על השאלות שאחריו.

זנבות – מי צריך אותם בכלל?

למה לבעלי חיים רבים יש זנב? בשביל מה צריך זנב?

1. בעלי חיים רבים משתמשים בזנב שלהם לתנועה. קופים הקופצים מעץ לעץ משתמשים בזנבם כדי לכוון את קפיצתם, ממש כמו נהג המשתמש בהגה כדי לכוון את המכונית. גם הזנב של הציפורים משמש להן כמו הגה בזמן שהן עפות.

2. יש קופים שזנבם משמש להם כמו עוד יד או עוד רגל. הקופים האלה יכולים להיתלות בזנבם על ענפים.

3. לטאות רבות משתמשות בזנב להגנה. כאשר בעל חיים אויב תופס לטאה בזנבה, הזנב ניתק מגופה, והיא נמלטת ללא הזנב.

אך מה תעשה הלטאה בלי זנב? אל דאגה, בתוך זמן קצר הוא יצמח בחזרה.

4. לטאות אחרות משתמשות בזנב כמו בכלי לחימה. כאשר לטאה כזאת מותקפת או נתפסת על ידי בעל חיים אויב, היא מכה בו בזנבה, והמכות מכאיבות מאוד.

למה עוד משמש הזנב?

5. בעלי חיים רבים משתמשים בזנב לשם תקשורת. כאשר צבי נתקל בבעל חיים אויב, הוא מתחיל להניע את זנבו במהירות. בדרך זו הוא מזהיר צבאים אחרים מפני טורפים. כאשר כלבים מתרגשים, הם מכשכשים בזנבם. למשל, כלב הרואה את בעליו, מכשכש בזנבו ומבטא בדרך זו את שמחתו על המפגש.

כלב שבעליו כועס עליו ונוזף בו, מוריד את זנבו ומקפל אותו.

מעובד לפי כתבתו של ד"ר אבי ארבל

מתוך העיתון "ילדי טבע הדברים", גיליון 34, פברואר 1998.

פעילות 1

קרא את הקטע וענה על השאלות.

בְּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנֵב שֶׁלָּהֶם לְתַנוּעָה. קוֹפִים הַקּוֹפְצִים מַעֲץ לְעֵץ מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנֵבם כְּדֵי לְכוּן אֶת קִפִּיצָתָם, מִמָּשׁ כָּמוֹ נִהַג הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהִקָּה כְּדֵי לְכוּן אֶת הַמְּכוֹנִית. גַּם הַזָּנֵב שֶׁל הַצִּיפּוֹרִים מְשַׁמֵּשׁ לָהֶן כָּמוֹ הִקָּה בְּזִמָּן שֶׁהֵן עָפוֹת.

1. למה משמש הזנב ?

2. הזנב הוא כמו

3. כתוב את שמות שני בעלי החיים עליהם כתוב בקטע?

פעילות 2

קרא את הקטע וענה על השאלות.

יֵשׁ קוֹפִים שֶׁזָּנֵבָם מְשַׁמֵּשׁ לָהֶם כָּמוֹ עוֹד יָד אוֹ עוֹד רֶגֶל. הַקּוֹפִים הָאֵלֶּה יְכוּלִים לְהִיתָלוֹת בְּזָנֵבָם עַל עֲנָפִים.

1. כתוב את שם בעל החיים עליו מספרים בקטע.

2. למה דומה הזנב? הזנב הוא כמו...

3. מה יכול בעל החיים לעשות עם זנבו?

פעילות 3

קרא את הקטע וענה על השאלות.

לְטָאוֹת רַבּוֹת מְשַׁתְּמָשׁוֹת בְּזָנֵב לְהִגָּנָה. כְּאִשֶּׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תּוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנְבָה, הִזָּנֵב נִיתֵק (מִשְׁתַּחֲרָר, נִפְרָד) מִגּוֹפָהּ, וְהִיא נִמְלָקֶת (בוֹרַחַת) לֹלֵא הִזָּנֵב. אֵךְ מָה תַעֲשֶׂה הַלְטָאָה בְּלִי זָנֵב? אֵל דְּאָגָהּ, בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הוּא צִמַּח בְּחִזָּרָה.

1. הזנב משמש ל_____
2. מה קורה לזנב הלטאה לאחר שהיא בורחת?

- האם הזנב צומח בחזרה? כן / לא
3. סמן את המילים הקשות שאינך מבין בקטע.

פעילות 4

קרא את הקטע וענה על השאלות.

לְטָאוֹת אַחֲרוֹת מְשַׁתְּמָשׁוֹת בְּזָנֵב כְּמוֹ בְּכָלִי לְחִימָה. כְּאִשֶּׁר לְטָאָה כְּזֹאת מוֹתֶקֶת אוֹ נִתְפָּסֶת עַל יָדֵי בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב, הִיא מְכָה בּוֹ בְּזָנְבָהּ, וְהַמְכוֹת מְכַאִיבוֹת מְאֹד.

1. כתוב את שם בעל החיים עליו מספרים בקטע _____
2. הזנב משמש ככלי _____
3. האם המכות כואבות? סמן את התשובה הנכונה כן / לא.

פעילות 5

א. קרא את הקטע וענה על השאלות.

בְּעָלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנֵב לֶשֶׁם תַּקְשׁוּרָת. כְּאֶשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתְחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרָת. בְּדֶרֶךְ זֶה הוּא מִזְהִיר צְבָאִים אֲחֵרִים מִפְּנֵי טוֹרְפִים. כְּאֶשֶׁר כְּלָבִים מִתְרַגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפִּים בְּזָנֵב. לְמַשָּׁל, כְּלָב הַרֹאֶה אֶת בְּעָלָיו, מְכַשֵּׁשׁ בְּזָנְבוֹ וּמִבִּטָּא בְּדֶרֶךְ זֶה אֶת שְׂמֻחָתוֹ עַל הַמִּפְגֵּשׁ. כְּלָב שֶׁבְּעָלָיו כּוֹעֵס עָלָיו וְנוֹזֵף בּוֹ, מוֹרִיד אֶת זָנְבוֹ וּמְקַפֵּל אוֹתוֹ.

1. מה קורה לזנב הצבי שהוא נתקל בבעל חיים אויב?

2. מה קורה לזנב הכלבים כאשר הם מתרגשים?

3. מה קורה לזנב הכלבים כאשר כועסים עליהם?

4. סמן את המילים הקשות שאינך מבין בקטע.

5. הוסף שאלה שיש עליה תשובה בקטע הקריאה המידעי

הוסף שאלה שאינ עליה תשובה בקטע הקריאה המידעי

השתמש במילות השאלה כמו: מי, מה, איפה, כמה, מתי, איך למה.

השאלה **שיש** עליה תשובה בקטע.

השאלה **שאינ** עליה תשובה בקטע

ב. מילים והפירוש שלהם. העבר קו בין המילה לפירוש המתאים.

מילה	פירוש המילה
מקשקש בזנב	מנפנף מזיז מצד לצד.
תקשורת	קשר, העברת מידע.
התנתק	נפרד, השתחרר.
נתקל	נפגש.
נמלט	בורח.

המשפטים בהם נמצאות המילים הקשות שיש להסבירן

1. בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנֵב לְשֵׁם תִּקְשׁוּרֹת.
2. כְּאֲשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
3. כְּאֲשֶׁר כָּלְבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפִּים בְּזָנְבָם
4. כְּאֲשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תּוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנְבָהּ, הַזָּנֵב נִיתֵק מִגּוּפָהּ, וְהִיא נִמְלָטֶת לֹלֵא הַזָּנֵב.

נחליף כל מילה קשה בפירוש המילה המופיעה בטבלה.

1. בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנֵב לְשֵׁם תִּקְשׁוּרֹת.
בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנֵב לְשֵׁם _____
2. כְּאֲשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
כְּאֲשֶׁר צָבִי _____ בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
3. כְּאֲשֶׁר כָּלְבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפִּים בְּזָנְבָם.
כְּאֲשֶׁר כָּלְבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם _____

4. כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזַנְבָּהּ, הַזָּנֵב נִיתָק מִגּוּפָהּ, וְהִיא
נִמְלָטָה לֹלֵא הַזָּנֵב.

כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזַנְבָּהּ, הַזָּנֵב _____ מִגּוּפָהּ,
וְהִיא _____ לֹלֵא הַזָּנֵב.

ג. בְּקָטַע כְּתוּב שֶׁהִלְטָאָה נִמְלָטָה מִפְּנֵי בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב.

מָה פִּירוּשׁ הַמִּילָה נִמְלָטָה? סֶמֶן אֵת הַתְּשׁוּבָה הַנְּכוֹנָה.

1. נִלְחָמָה

2. בּוֹרַחַת

3. קוֹרַעַת

4. פּוֹחֶדֶת

ד. נֶכוֹן לֹא נֶכוֹן – סֶמֶן אֵת הַתְּשׁוּבָה הַנְּכוֹנָה.

1. כֶּלֶב שֶׁבַעֲלִיו כּוֹעֵס עָלָיו מִכְשָׁכֶשׁ בְּזַנְבוֹ. נֶכוֹן / לֹא נֶכוֹן

2. קוֹפִים נִתְּלִים עַל הָעֲנָפִים בַּעֲזָרַת זַנְבָם. נֶכוֹן / לֹא נֶכוֹן

3. זַנֵּב הַצִּיפּוֹר מִשְׁמַשֶּׁת כְּמוֹ הַגָּה. נֶכוֹן / לֹא נֶכוֹן

4. זַנֵּב הַלְטָאָה אֵינוֹ גָּדֵל לֵאחֹר שְׁנִיתָק מִמֶּנָּה. נֶכוֹן / לֹא נֶכוֹן

5. זַנֵּב יָכוֹל לְשַׁמֵּשׁ כְּכֵלִי לַחִימָה. נֶכוֹן / לֹא נֶכוֹן

ה. כתוב משפט נכון מהמילים המבולבלות הבאות.

משתמשת	שלה	כמו	הציפור	פזנב	בהגה
--------	-----	-----	--------	------	------

המשפט:

ו. כתוב משפט נכון מהמילים המבולבלות הבאות.

משתמשת	לטאה	כמו	בכלי	פזנב	מלחמה
--------	------	-----	------	------	-------

המשפט

פעילות 6

לפניך משפט מהקטע המידעי.

כאשר צבי נתקל בבעל חיים אולי, הוא מתחיל להניע את זנבו במהירות.
בדרך זו הוא מזהיר צבאים אחרים מפני טורפים.

השלם את המילים החסרות במשפט (לעזרתך במחסן המילים)

כאשר צבי _____ בבעל חיים אולי, הוא מתחיל להניע את זנבו

בדרך זו הוא _____ צבאים

אחרים מפני _____.

מחסן מילים: במהירות, נתקל, טורפים, מזהיר

פעילות 7

א. כתוב את המילים שלפניך לפי סדר האלף-בית.

ציפור, לטאה, כלב, קוף, צבי, הגה .

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

ב. כתוב משפט עם אחד מבעלי החיים.

פעילות 8

הפוך כל מילה מצורת יחיד לצורת רבים

צורת יחיד	צורת רבים
קוף	
כלב	
לטאה	
ציפור	

פעילות 9

א. הקף את שמות בעלי חיים שלמדת עליהם.

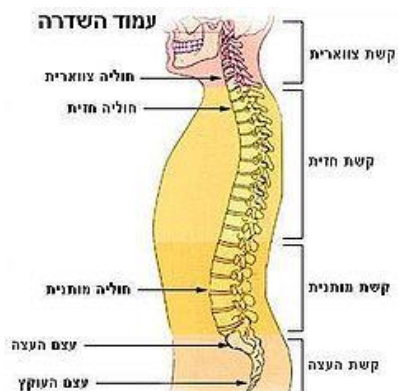
כלב	חתול	זאב	צבי	לטאה
קוף	דג	ציפור	אריה	נחש

ב. כתוב שתי מילים חדשות שלמדת מהקטע.

ג. כתוב משפט קצר למה משמש הזנב אצל בעלי החיים ? מה התפקיד של הזנב?

העשרה: עצם הזנב אצל בני האדם

עצם העוקץ המוכרת גם כעצם הזנב, היא חלקו התחתון ביותר של עמוד השדרה של האדם. העצם מורכבת משלוש עד חמש חוליות (משתנה מאדם לאדם) נראה שזהו שריד אבולוציוני שכיום אין לו תפקיד מוגדר.

פעילות 10

א. האם לשאלות הבאות יש תשובה בקטע?

הקיפו כן או לא ליד כל שאלה.

כן / לא	1. איזה בעל חיים הוא אויב של הלטאה?
כן / לא	2. לאיזה בעל חיים אין זנב?
כן / לא	3. כיצד יודעים שהפלב שומח?

ב. קראו את המשפט על גיא והפלב שלו.

הפלב של גיא חטף מידו פריד עם נקניק ואכל אותו.

גיא כעס מאוד על פלבו.

לפי מה שלמדת בקטע המידעי, מה יעשה הפלב עם זנבו כִּאֲשֶׁר גיא יכעס
עָלָיו?

פעילות 11

לפניך צילומי בעלי החיים שלמדת עליהם בקטע.

שיח בעל פה - בחר שני בעלי חיים – ציין לגבי כל אחד מהם עובדה אחת שלמדת עליה מקריאת הקטע.

לסיום

האם הנושא עניין אותי? כן / לא כל כך / לא

שאלה שאני רוצה לשאול ?

מבדק הצלחה רמה * *

1. הקף את שמות בעלי חיים שלמדת עליהם.

כָּלֵב חתול זָאֵב צָבִי לְטָאָה
קוֹף דָּג צָפוֹר אֲרִיָּה נָחָשׁ

2. לפניך קטע קרא אותו וענה.

לְטָאוֹת רְבוֹת מְשִׁתְּמָשׁוֹת בְּזָנֵב לְהִגָּנָה. כְּאֲשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה
בְּזָנֵבָהּ, הַזָּנֵב נִתְקַּ מְגוּפָהּ, וְהִיא נִמְלָטָה לֹלָא הַזָּנֵב.
אִךְ מָה תַעֲשֶׂה הַלְטָאָה בְּלִי זָנֵב? אֵל דְּאָגָהּ, בְּתוֹךְ זָמָן קָצֵר הוּא יִצְמַח
בְּחִזָּרָה.

לפניך טבלה עם משפטים מהקטע. התאים לכל משפט את מלת השאלה הנכונה

משפט	מילת השאלה המתאימה: מי, מה
כְּאֲשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנֵבָהּ	
הַזָּנֵב נִתְקַּ מְגוּפָהּ	
וְהִיא נִמְלָטָה לֹלָא הַזָּנֵב.	

בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הוּא יִצְמַח בְּחִזָּה

3. מה הנושא העיקרי של הקטע המידעי שלמדת ? סמן את התשובה הנכונה

- א. הקטע מסביר למה משמש הזנב אצל בעלי החיים.
- ב. הקטע מתאר למי יש זנב ארוך יותר.
- ג. הקטע מסביר למה הזנב של הקוף ארוך.

4. למה לא משמש הזנב אצל בעלי החיים על פי הקטע שלמדת ? סמן את התשובה הנכונה ביותר.

- א. הזנב משמש לאכילה.
- ב. הזנב כלי הגנה.
- ג. הזנב משמש כמו הגה לכיוון תנועה.
- ד. הזנב עוזר לישון.

5. כתוב משפט נכון מהמילים המבולבלות הבאות.

מניע	כאשר	זנבו במהירות	את	הצבי	נתקל באויב
------	------	-----------------	----	------	------------

המשפט

6. כתוב משפט עם אחת המילים החדשות שלמדת .
לרשותך מחסן מילים.

מחסן מילים : כשכש בזנב, ניתק , נמלט, תקשורת, נתקל.

המשפט הוא :

7. כתוב במילים שלך עובדה חדשה שלמדת מהקטע .

בהצלחה!

קטע מידע רמה * * *

הקטע וחלק מהפעילויות לקוחות ממבחני מיצ"ב – ראמ"ה משרד החינוך.

קראו את הקטע שלפניכם, וּעֲנוּ עַל השאלות שֶׁאַחֲרָיו.

זַנְבוֹת – מִי צָרִיךְ אוֹתָם בְּכֻלָּל?

לְמָה לְבַעֲלֵי חַיִּים רַבִּים יֵשׁ זַנְבֵּי? בְּשִׁבִּיל מָה צָרִיךְ זַנְבֵּי?

6. בְּעָלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בַּזַּנְבֵּי שֶׁלָּהֶם לְתַנוּעָה. קוֹפִים הַקוֹפְצִים מֵעֵץ לְעֵץ מִשְׁתַּמְשִׁים בַּזַּנְבָם כְּדִי לָכוּן אֶת קִפִּיצָתָם, מִמֶּשׁ כְּמוֹ נֶהֱג הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּהִגָּה כְּדִי לָכוּן אֶת הַמְכוּנִית. גַּם הַזַּנְבֵּי שֶׁל הַצִּיפּוֹרִים מְשִׁמֵּשׁ לָהֶן כְּמוֹ הִגָּה בְּזִמְן שֶׁהֵן עֹפּוֹת.

7. יֵשׁ קוֹפִים שֶׁזַּנְבָם מְשִׁמֵּשׁ לָהֶם כְּמוֹ עוֹד יָד אוֹ עוֹד רֶגֶל. הַקוֹפִים הָאֵלֶּה יְכוּלִים לְהִיתָלוֹת בַּזַּנְבָם עַל עֲנָפִים.

8. לְטָאוֹת רַבּוֹת מִשְׁתַּמְשׁוֹת בַּזַּנְבֵּי לְהִגָּנָה. כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בַּזַּנְבָּה, הַזַּנְבֵּי נִיתָק מִגּוּפָה, וְהִיא נִמְלָטֶת לֹלֵא הַזַּנְבֵּי.

אֵךְ מָה תַעֲשֶׂה הַלְטָאָה בְּלִי זַנְבֵּי? אֵל דְּאָגָה, בְּתוֹךְ זִמְן קֶצֶר הוּא יִצְמַח בְּחִזְרָה.

9. לְטָאוֹת אַחֲרוֹת מִשְׁתַּמְשׁוֹת בַּזַּנְבֵּי כְּמוֹ בְּכֻלִּי לְחִימָה. כְּאֶשֶׁר לְטָאָה כְּזֹאת מוֹתֶקֶת אוֹ נִתְפָּסֶת עַל יָדֵי בַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הִיא מִכָּה בּוֹ בַּזַּנְבָּה, וְהַמְכוֹת מְכַאֲבוֹת מְאוֹד.

לְמָה עוֹד מְשִׁמֵּשׁ הַזַּנְבֵּי?

10. בְּעָלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בַּזַּנְבֵּי לְשֵׁם תַקְשׁוּרָת. כְּאֶשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מִתְחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זַנְבוֹ בְּמַהֲרָת. בְּדֶרֶךְ זֶה הוּא מְזַהֵר צְבָאִים אַחֲרֵים מִפְּנֵי טוֹרְפִים. כְּאֶשֶׁר כְּלָבִים מִתְרַגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁשִׁים בַּזַּנְבָם. לְמִשָּׁל, כְּלָב הַרוֹאָה אֶת בְּעָלָיו, מְכַשְׁשׁ בַּזַּנְבוֹ וּמִבְטָא בְּדֶרֶךְ זֶה אֶת שְׂמִחָתוֹ עַל הַמִּפְגֵּשׁ.

כְּלָב שֶׁבְּעָלָיו כּוֹעֵס עָלָיו וְנוֹזֵף בּוֹ, מוֹרִיד אֶת זַנְבוֹ וּמִקְפֵּל אוֹתוֹ.

מְעוּבָד לְפִי כְּתֻבָּתוֹ שֶׁל ד"ר אָבִי אַרְבֵּל

מִתּוֹךְ הָעִיתוֹן "יְלָדֵי טְבַע הַדְּבָרִים", גִּילְיוֹן 34, פֶּבְרוּאָר 1998.

פעילות 1

קרא את הקטע וענה על השאלות.

בְּעֵלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בַּזָּנֵב שֶׁלָּהֶם לְתַנוּעָה. קוֹפִים הַקּוֹפְצִים מַעֲץ לְעֵץ מִשְׁתַּמְשִׁים בַּזָּנֵב כְּדִי לְכוּן אֶת קִפִּיצָתָם, מִמֶּשׁ כָּמוֹ נִהְגַּ הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בַּהֶגֶה כְּדִי לְכוּן אֶת הַמְּכוֹנִית. גַּם הַזָּנֵב שֶׁל הַצִּיפּוֹרִים מְשַׁמֵּשׁ לָהֶן כָּמוֹ הֶגֶה בְּזִמְן שֶׁהֵן עָפוֹת.

1. למה משמש הזנב ?

2. הזנב הוא כמו...

3. כתוב את שמות שני בעלי החיים עליהם כתוב בקטע?

פעילות 2

קרא את הקטע וענה על השאלות.

יֵשׁ קוֹפִים שֶׁזָּנָבָם מְשַׁמֵּשׁ לָהֶם כָּמוֹ עוֹד יָד אוֹ עוֹד רֶגֶל. הַקּוֹפִים הָאֵלֶּה יְכוּלִים לְהִיטְלוֹת בַּזָּנָב עַל עֵנָפִים.

1. כתוב את שם בעל החיים עליו מספרים בקטע

2. למה דומה הזנב? הזנב הוא כמו...

3. מה בעל החיים עושה עם הזנב?

פעילות 3

קרא את הקטע וענה על השאלות.

לְטָאוֹת רַבּוֹת מְשַׁתְּמָשׁוֹת בְּזָנֵב לְהִגָּנָה. כְּאִשָּׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תּוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנְבָה, הַזָּנֵב נִיתֵק (נִפְרָד, מִשְׁתַּחֲרָר) מְגוּפָה, וְהִיא נִמְלָקֶת (בוֹרַחַת) לֹא הַזָּנֵב. אֵד מָה תַעֲשֶׂה הַלְטָאָה בְּלִי זָנֵב? אֵל דְּאָגָהּ, בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הוּא יִצְמַח בְּחִזָּרָה.

1. הזנב משמש ל_____
2. מה קורה לזנב הלטאה לאחר שהיא בורחת?
- _____
- האם הזנב שלה יצמח בחזרה? כן / לא
3. סמן את המילים הקשות שאינך מבין בקטע.

פעילות 4

קרא את הקטע וענה על השאלות.

לְטָאוֹת אַחֲרוֹת מְשַׁתְּמָשׁוֹת בְּזָנֵב כְּמוֹ בְּכָלִי לְחִימָה. כְּאִשָּׁר לְטָאָה כְּזֹאת מוֹתֶקֶת אוֹ נִתְּפָסֶת עַל יָדֵי בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב, הִיא מְכָה בּוֹ בְּזָנְבָהּ, וְהַמְכוֹת מְכַאִיבוֹת מְאֹד.

1. כתוב את שם בעל החיים עליו מספרים בקטע _____
2. הזנב משמש ככלי _____
3. האם המכות כואבות? סמן את התשובה הנכונה כן / לא.

פעילות 5

ז. קרא את הקטע וענה על השאלות.

בְּעָלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָנֵב לֶשֶׁם תִּקְשׁוּרֹת. כְּאֶשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתְחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת. בְּדֶרֶךְ זֶה הוּא מִזְהִיר צְבָאִים אֲחֵרִים מִפְּנֵי טוֹרְפִים. כְּאֶשֶׁר כְּלָבִים מִתְרַגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפִּים בְּזָנֵב. לְמַשָּׁל, כְּלָב הַרוֹאֶה אֶת בְּעָלָיו, מְכַשֵּׁשׁ בְּזָנְבוֹ וּמִבִּטָּא בְּדֶרֶךְ זֶה אֶת שְׂמֻחָתוֹ עַל הַמִּפְגָּשׁ. כְּלָב שֶׁבְּעָלָיו כּוֹעֵס עָלָיו וְנוֹזֵף בּוֹ, מוֹרִיד אֶת זָנְבוֹ וּמְקַפֵּל אוֹתוֹ.

6. מה קורה לזנב הצבי שהוא נתקל בבעל חיים אויב?

7. מה קורה לזנב הכלבים כאשר הם מתרגשים?

8. מה קורה לזנב הכלבים כאשר כועסים עליהם?

9. סמן את המילים הקשות שאינך מבין בקטע.

10. הוסף שאלה שיש עליה תשובה בקטע הקריאה המידעי

הוסף שאלה שאינ עליה תשובה בקטע הקריאה המידעי

השתמש במילות השאלה כמו: מי, מה, איפה, כמה, מתי, איך למה.

השאלה **שיש** עליה תשובה בקטע.

השאלה **שאינ** עליה תשובה בקטע

ח. מילים והפירוש שלהם. העבר קו בין המילה לפירוש המתאים.

מילה	פירוש המילה
מקשקש בזנב	מנפנף מזיז מצד לצד.
תקשורת	קשר, העברת מידע.
התנתק	נפרד, השתחרר.
נתקל	נפגש.
נמלט	בורח.

המשפטים בהם נמצאות המילים הקשות שיש להסבירן

1. בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְ�תַּמְשִׁים בְּזָנֵב לְשֵׁם תִּקְשׁוּרֹת.
 2. כְּאֲשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
 3. כְּאֲשֶׁר כָּלְבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפִּים בְּזָנְבָם
 4. כְּאֲשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תּוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנְבָהּ, הַזָּנֵב נִיתַק מִגּוּפָהּ, וְהִיא נִמְלָטָה לֹא הַזָּנֵב.
- נחליף כל מילה קשה בפירוש המילה המופיעה בטבלה.**
5. בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְ�תַּמְשִׁים בְּזָנֵב לְשֵׁם תִּקְשׁוּרֹת.
בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מִשְ�תַּמְשִׁים בְּזָנֵב לְשֵׁם _____
 6. כְּאֲשֶׁר צָבִי נִתְקַל בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
כְּאֲשֶׁר צָבִי _____ בְּבַעַל חַיִּים אוֹיֵב, הוּא מֵתַחִיל לְהִנִּיעַ אֶת זָנְבוֹ בְּמַהֲרֹת.
 7. כְּאֲשֶׁר כָּלְבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם מְכַשְׁפִּים בְּזָנְבָם.
כְּאֲשֶׁר כָּלְבִים מֵתַרְגְּשִׁים, הֵם _____

8. כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תּוֹפֵס לְטָאָה בְּזַנְבָּהּ, הַזָּנֵב נִיתָק מִגּוּפָהּ, וְהָיָא
נִמְלָטָת לְלֹא הַזָּנֵב.

כְּאֶשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תּוֹפֵס לְטָאָה בְּזַנְבָּהּ, הַזָּנֵב _____ מִגּוּפָהּ,
וְהָיָא _____ לְלֹא הַזָּנֵב.

ט. בְּקִטְעַת כְּתוּב שְׁהִלְטָאָה נִמְלָטָת מִפְּנֵי בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב.

מָה פִּירוּשׁ הַמִּילָה נִמְלָטָת? סִמֵּן אֶת הַתְּשׁוּבָה הַנְּכוֹנָה.

1. גְּלַחְמָת

2. בּוֹרַחַת

3. קוֹרְעַת

4. פּוֹחֶדֶת

י. נִכּוֹן לֹא נִכּוֹן – סִמֵּן אֶת הַתְּשׁוּבָה הַנְּכוֹנָה.

6. כֶּלֶב שֶׁבַעֲלִיו כּוֹעֵס עָלָיו מִכְשָׁכֶשׁ בְּזַנְבוֹ. נִכּוֹן / לֹא נִכּוֹן

7. קוֹפִים נִתְלִים עַל הָעֲנָפִים בַּעֲזָרַת זַנְבָם. נִכּוֹן / לֹא נִכּוֹן

8. זַנֵּב הַצִּיפור מִשְׁמֶשֶׁת כְּמוֹ הַגֶּה. נִכּוֹן / לֹא נִכּוֹן

9. זַנֵּב הַלְטָאָה אֵינוֹ גָּדֵל לֵאחֶר שְׁנִיתָק מִמֶּנָּה. נִכּוֹן / לֹא נִכּוֹן

10. זַנֵּב יִכּוֹל לְשִׁמֵּשׁ כְּכֵלִי לַחִימָה. נִכּוֹן / לֹא נִכּוֹן

יא'. כְּתוּב מִשְׁפֵּט עִם אַחַת הַמִּילִים הַחֲדָשׁוֹת שֶׁלִּמְדַּת.

יב. כתוב משפט נכון מהמילים המבולבלות הבאות.

משתמשת	שלה	כמו	הציפור	פזנב	בהגה
--------	-----	-----	--------	------	------

המשפט הוא:

יג. כתוב משפט נכון מהמילים המבולבלות הבאות .

משתמשת	לטאה	כמו	בכלי	פזנב	מלחמה
--------	------	-----	------	------	-------

המשפט הוא:

פעילות 6

לפניך משפט מהקטע המידעי .

כאשר צבי נתקל בבעל חיים אולי, הוא מתחיל להניע את זנבו במהירות.
בדרך זו הוא מזהיר צבאים אחרים מפני טורפים.

השלם את המילים החסרות במשפט (לעזרתך במחסן המילים)

כאשר צבי _____ בבעל חיים אולי, הוא מתחיל להניע את זנבו

בדרך זו הוא _____ צבאים

אחרים מפני _____ .

מחסן מילים: במהירות , נתקל, טורפים, מזהיר

פעילות 7

ג. כתוב את המילים שֶלפִּנֵיךְ לְפִי סֵדֶר האֲלֶף-בֵּית.

ציפור, לטאה, כלב, קוף, צבי, הגה .

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

ד. כתוב משפט עם אחד מבעלי החיים

פעילות 8

הפוך כל מילה מצורת יחיד לצורת רבים

צורת יחיד	צורת רבים
קוף	
כלב	
לטאה	
ציפור	

פעילות 9

א. הקף את שמות בעלי חיים שלמדת עליהם.

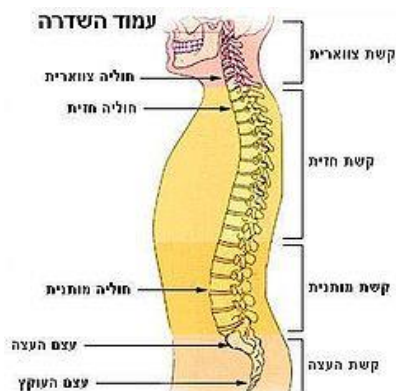
כלב	חתול	זאב	צבי	לטאה
קוף	דג	ציפור	אריה	נחש

ב. כתוב שתי מילים חדשות שלמדת.

ג. כתוב משפט קצר למה משמש הזנב אצל בעלי החיים ? מה התפקיד של הזנב?

עצם הזנב אצל בני האדם

עצם העוקץ המוכרת גם כעצם הזנב, היא חלקו התחתון ביותר של עמוד השדרה של האדם. העצם מורכבת משלוש עד חמש חוליות (משתנה מאדם לאדם) נראה שזהו שריד אבולוציוני שכיום אין לו תפקיד מוגדר.

פעילות 10

א. האם לשאלות הבאות יש תשובה בקטע?

הקיפו כן או לא ליד כל שאלה.

כן / לא	1. איזה בעל חיים הוא אויב של הלטאה?
כן / לא	2. לאיזה בעל חיים אין זנב?
כן / לא	3. כיצד יודעים שהפלב שומח?

ב. קרא את המשפט על גי'א והפלב שלו.

הפלב של גי'א חטף מידו פריד עם נקניק ואכל אותו.

גי'א כעס מאוד על פלבו.

לפי מה ש'למדת בקטע המידעי, מה יעשה הפלב עם זנבו כ'אשר גי'א יכעס עליו?

ג. סמיכות

בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים מְשַׁתְּמָשִׁים בַּזָּנֵב שֶׁלָּהֶם לְתַנוּעָה. קוֹפִים הַקּוֹפְצִים מֵעֵץ לְעֵץ מְשַׁתְּמָשִׁים בַּזָּנֵב כְּדֵי לְכוּן אֶת קַפִּיצָתָם, מִמָּשׁ כְּמוֹ נִהַג הַמְּשַׁתְּמָשׁ בַּהֶגֶה כְּדֵי לְכוּן אֶת הַמְּכוּנִית.

1. פרק את מילת הסמיכות לסומך ונסמך.

המילה	סומך	נסמך
זנבם		
קפיצתם		

ד. מיון והכללה – כתוב את מילת ההכללה (לפניך מחסן מילים)

פרטים	הכללה
קוף , ציפור , צבי, כלב, לטאה.	
מכשכש, נתלה, מכוון, מרביץ,	

מחסן מילים: כלי תחבורה, בעלי חיים , פעולות שעושים עם הזנב.

פעילות 11

לפניך צילומי בעלי החיים שלמדת עליהם בקטע.

שיח בעל פה - בחר שני בעלי חיים – ציין לגבי כל אחד מהם עובדה אחת שלמדת עליה מקריאת הקטע.

לסיום

האם הנושא עניין אותי? כן / לא כל כך / לא

שאלה שאני רוצה לשאול ?

מבדק הצלחה רמה ***

1. הקף את שמות בעלי חיים שלמדת עליהם.

כלב	חתול	זאב	צבי	לטאה
קוף	דג	ציפור	אריה	נחש

2. לפניך קטע קרא אותו וענה.

לְטָאוֹת רַבּוֹת מְשִׁתְּמָשׁוֹת בְּזָנֵב לְהִגָּנָה. כְּאֲשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה
בְּזָנֵבָהּ, הַזָּנֵב נִיתֵק מְגוּפָה, וְהִיא נִמְלָטָה לְלֹא הַזָּנֵב.
אֵךְ מָה תַעֲשֶׂה הַלְטָאָה בְּלִי זָנֵב? אֵל דְּאָגָהּ, בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הוּא יַצְמַח בְּחִזְרָה.

לפניך טבלה עם משפטים. התאם לכל משפט את מילת השאלה הנכונה.

משפט	מילת השאלה המתאימה: מי, מה
כְּאֲשֶׁר בַּעַל חַיִּים אוֹיֵב תוֹפֵס לְטָאָה בְּזָנֵבָהּ	
הַזָּנֵב נִיתֵק מְגוּפָה	
וְהִיא נִמְלָטָה לְלֹא הַזָּנֵב.	

בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הוּא יִצְמַח בְּחִזָּה

3. מה הנושא העיקרי של הקטע המידעי שלמדת ? סמן את התשובה

הנכונה

א. הקטע מסביר למה משמש הזנב אצל בעלי החיים.

ב. הקטע מתאר למי יש זנב ארוך יותר.

ג. הקטע מסביר למה הזנב של הקוף ארוך.

4. למה לא משמש הזנב אצל בעלי החיים על פי הקטע שלמדת ? סמן

את התשובות הנכונות.

א. הזנב משמש לאכילה.

ב. הזנב כלי הגנה.

ג. הזנב משמש כמו הגה לכיוון תנועה.

ד. הזנב עוזר לישון.

ה. כתוב משפט נכון מהמילים המבולבלות הבאות

נתקל באויב	הצבי	את	זנבו במהירות	כאשר	מניע
------------	------	----	-----------------	------	------

המשפט

ו. כתוב משפט עם אחת המילים החדשות שלמדת .
לרשותך מחסן מילים.

מחסן מילים : כשכש בזנב, ניתק , נמלט, תקשורת, נתקל.

המשפט הוא

ז. כתוב במילים שלך שני דברים חדשים שלמדת .

בהצלחה!